

Retrobaments (29): amb Jesús Pedrol

A mitjans dels anys 90 va formar-se a Corbera d'Ebre (Terra Alta) un petit però potent grup d'artistes innovadors, tots ells preocupats per l'anomenada "Memòria històrica", que potser llavors encara no havia assolit el predicament, institucional i acadèmic, de què gaudeix ara.

Aquests artistes, que vaig conèixer aquells anys, eren Jesús Pedrola, la seva parella Encarna Pons; Josep Cañada i Xavier Ripoll, els quals van tirar endavant *L'Abecedari de la llibertat*, que era un original projecte d'intervenció escultòrica i literària sobre els carrers del Poble Vell de Corbera, esventrats pels bombardeigs alemanys de 1938, en plena Batalla de l'Ebre.

Uns anys abans, a inicis dels 80, Jesús i Encarna van refer la casa fa-

miliar del primer, com a mostra de voler perpetuar la vida en aquell indret desolat, al voltant de l'Església, també amb el taulat enfonsat (ara restaurat), tot amb la voluntat de dignificar aquell espai popular i fer-hi un lloc de Memòria perquè, en un futur immediat, els catalans i forasters que visitessin Corbera sabessin què va passar.

Tants anys després, aquest objectiu s'ha aconseguit plenament, amb la col·laboració municipal, grups de veïns que van formar la corresponent Associació d'Amics del Poble Vell, i la participació d'institucions diverses, com el Consell Comarcal, la Diputació de Tarragona i el Memorial Democràtic de la Generalitat.

Molta gent ha participat en aquest

procés, com historiadors, arqueòlegs, activistes socials, col·leccionistes, etc., entre els quals Anton Monner, Pere Sanz, Jaume Escuder, Joan Antonio Montaña, David Tormo, Josep Sánchez Cervelló, Pere Clua, Miquel Estruel, Josep M. Alvarez, Josep M. Solé Sabaté, etc., gent que han anat conformant infraestructures i coneixements sobre els distints Espais de la Batalla de l'Ebre disseminats per la comarca, perquè tota ella va quedar greument afectada pel terrible conflicte bèl·lic vora l'Ebre, entre juliol i novembre de 1938.

Jo m'he passejat, sovint com ells, entre aquestes muntanyes i camins, pels cims de Pàndols -on cada 25 de juliol es reuneixen els supervivents de la Lleua del Biberó, cada vegada

més pocs-, però ara vull recordar l'acció pionera de restauració d'aquells quatre artistes citats.

El més conegut per mi, Jesús Pedrola, a prop dels seus vuitanta anys, em va semblar, de seguida que el vaig veure, un descendent d'aquells Cheroquis de les muntanyes americanes: mirada segura, neta, amb el cabell recollit en cua, cara plena del sol de les estepes, un tipus que mai t'estafarà.

Se n'ha fet un tip, restaurant cases i els camins empedrats del Poble Vell, organitzant sintonies populars amb els responsables polítics, exposicions (com les Biennals d'Art) i llibres (textos i fotos de l'Abecedari), conferències i congressos, ampliant a la comarca el neguit artístic, com el projecte *Art al Ras* i deixant el

Xavier Garcia
escriptor

seu llegat de pintor al Poble Vell de Corbera.

Tot això, amb el suport de l'Encarna (i ara de la filla, Anna), dona de gran criteri; Josep Cañada, amb la seva capacitat de coordinació, i Xavier Ripoll, amb la seva llarga cabellera blanca rinxolada, talment un Lluís XIV del Sud, que muntà, també a Corbera, un niu d'art i beverris on s'enfortiren tots aquests objectius.